

7. Vad är en familj?

Ensamstående förälder

En förälder som lever ensam tillsammans med sitt barn.

Intern adoption

När den ena föräldern i en familj adopterar den andra förälderns barn.

Kärnfamilj

En familj som består av föräldrar och ett eller flera barn.

Regnbågsfamilj

En familj där åtminstone den ena föräldern tillhör en sexuell minoritet.

Samboende

Två personer som bor tillsammans utan att vara gifta.
Vi använder ofta förkortningen sambo.

Storfamilj

En familj som kan bestå av många familjemedlemmar och släktingar.

Styvfamilj

En familj där åtminstone den ena föräldern har barn från ett tidigare förhållande.

Särbo

Ett par som är tillsammans men som bor i varsin bostad.

8. Förlovning och äktenskap

Arvsrätt

Rätt att enligt arvsordningen få ett arv.

Förlovning

När två personer lovar att gifta sig med varandra.

Gemensam vårdnad

Båda föräldrarna är barnets vårdnadshavare även efter en skilsmässa.

Giftorätt

Makarnas rätt till hälften av den gemensamma egendomen. Rätten börjar gälla då äktenskapet tar slut.

Umgängesrätt

Om ett barn efter en skilsmässa bor tillsammans med den ena föräldern så har den andra föräldern rätt att träffa sitt barn, alltså umgängesrätt.

Äktenskapsförord

Ett avtal mellan två makar som bestämmer vem av makarna som äger vad och hur allt ska delas vid en skilsmässa.

Äktenskapsskillnad

Ett annat ord för skilsmässa.

9. Arv och testamente

Bouppteckning

Ett tillfälle när en förteckning över en avliden persons alla ägodelar sammanställs.

Bouppteckningsinstrument

En förteckning över en avliden persons alla ägodelar.

Bröstarvingar

Barn eller barnbarn till en avliden person.

Laglott

Hälften av en bröstarvinges arvslott, alltså den del som inte kan testamenteras åt någon annan.

Ojävig

En opartisk person som alltså inte tar någons parti.

Testamente

Ett dokument där en person skrivit ner hur hens egendom ska delas efter hens död.

Änka

En kvinna vars man har avlidit.

Änkling

En man vars hustru har avlidit.

10. Att få barn

Adoptera

Att bli förälder till någon annans barn enligt lagen.

Erkänna faderskap

När en man godkänner att han är far till ett barn.

Personbeteckning

En individuell kod som innehåller en persons födelsedatum och ett individuellt nummer.

Vårdnadshavare

Den eller de personer som ansvarar för ett barn.

11. Finland är en välfärdsstat

Arvsskatt

Den skatt som en person måste betala när hen fått ett arv.

Barnbidrag

En summa pengar som föräldrar till ett barn får varje månad tills barnet fyller 17 år.

Direkt skatt

Den skatt du betalar direkt efter att du har fått en inkomst, till exempel lön.

Indirekt skatt

Skatter som vi betalar till staten när vi köper varor eller tjänster.

Inkomstöverföring

Då staten tar pengar av någon i samhället och ger till någon annan. Staten använder alltså skattepengar för att stöda en person med till exempel bidrag.

Kapitalskatt

Skatt på utdelningar, ränteintäkter och vinster vid försäljning av till exempel en lägenhet eller aktier.

Kommunalskatt

Den skatt du betalar till kommunen där du bor.

Mervärdesskatt

Kallas också moms och är den vanligaste indirekta skatten. Vi betalar moms till staten på de flesta varor och tjänster.

Offentliga sektorn

Staten och kommunen.

Punktskatt

Konsumtionsskatt som tas ut på vissa varor och produkter, till exempel på alkohol, tobak och bensin.

Subventionerad tjänst

En tjänst som staten eller kommunen ger pengar åt för att den ska bli billigare för den som använder tjänsten.

Välfärdsstat

Ett land där staten och kommunen tar ett stort ansvar för att medborgarna ska ha det bra.

12. Ut i arbetslivet

Arbetsavtal

En överenskommelse mellan arbetstagare och arbetsgivare om detaljer i anställningen.

Arbetsmarknaden

De arbeten som finns och de människor som vill arbeta, till exempel inom ett visst yrke.

Cv

Meritförteckning, alltså en lista över alla dina utbildningar och erfarenheter som kan vara av nytta när du söker jobb.

Fackförbund

En organisation sammansatt av fackföreningar inom samma bransch.

Förtroendeman

En person från din fackförening som kan hjälpa och representera dig om du blir oense med din arbetsgivare om någon detalj i din anställning.

Kollektivavtal

Ett avtal som gäller för alla som arbetar inom en viss bransch.

Nollavtal

Ett avtal som bygger på att arbetstagaren jobbar så mycket eller så lite som arbetsgivaren säger. Arbetsmängden varierar över tid.

Permittera

När arbetsgivaren tillfälligt avbryter arbetstagarens arbete och inte betalar lön under denna tid.

Uppsägningstid

Tiden från att någon sagt upp ett avtal tills avtalet verkligen upphör att gälla.

Visstidsanställning

När en arbetstagare är anställd för en viss, tidsbestämd period.

13. Vad händer om du blir sjuk eller arbetslös?

Långtidsarbetslös

En person som varit utan jobb under minst ett år i sträck.

Sjukdagpenning

Den summa pengar som betalas som ersättning i stället för lön åt en person som är sjukskriven. Sjukskrivningen varar en kortare tid än ett år.

Sjukintyg

Ett intyg från en läkare.

Tillfällig vårdledighet

När en förälder stannar hemma för att vårda sitt barn som plötsligt insjuknat.